

Ezer ez da berdin

Dena aldatu du matxoaren hamaikakoak. Begiratzeko modua, entzuteko modua aldatu zaigulakoan nago, burrundara itzela izan da, zarata handia sortu da eta patxadaz aztertzeko unea da orain. Atzean utzi dugunaz gogoeta egin nahi nuke, iraganaz ari bagina bezala mintzatu nahi dut, duela ordu batzuk, egun batzuk, bizitakoaz. Teknologia berriak jarri ditugu hizpide, izan ere Informazioaren aroan gauden honetan, oso-osoan teknologia berriak behar ditugu aipa. Horretan ez da dudarik. *Modus operandi* ezberdinetatik abiatuta ere, badirudi telefono mugikorrak izan direla leherketaren aparatu garrantzitsuenak. Haririk gabeko dinamitak egiten du eztanda XXI. mendeko trenetan. Ekintzen berri e-posta erabiliz ematen da, nahinon, berdin Londresen zein Saudi Arabiako xekeen egunkari batean. Munduak du albiste. Unean berean, denbora errealean.

Gogoeta egiterik dago, zelan ez, Informazioaren aroan. Desinformazioaren aroan. Kanpokoak izan ditugu kontaktari. Etxean gezurra nagusitu delako. Gure lagunek erbestetik, atzerrietatik kontatu digute, etxeko telebistan ikusten genuenaren beste bertsioa. Benetakoa eta ez ofiziala. Ikusten genuena hala ere benetakoa zen; heriotza, odola, gezurra eta zelan ez, euskaldunak. Inprenta baino lehenagokoa, Tim Barners-Leek asmatutako sareko hizkuntza baino antzinakoagoa, Etxeparek inprimatutako berbak baino zaharragoa. Heriotzaren hizkuntza, heriotzaren teknologia aspaldi dago aktibatua. *Modus operandi*-ak aldatu dira. Eta zelan.

Sarea omen nazioarteko terrorismoa ere. Internet hartu dute aintzat mundu osoan barreiatzen diren Inperialismoaren aurkako zelulek. Tokian tokiko zereginetan aritzen dira lanean, ikertzen eta garatzen batzuk, e-business edo komertzio elektronikoan beste zenbait. Koordinatuta, baina dezentralizatuta. Mundu osoan. Estazio bat erori arren,

lan portu bat jausi arren, sareak irauten du, iruten du. Inbestigazio zerbitzuek zail dute sarean sartzen, infiltratu daitezkeela diote, baina ez dute deus harrapatzen. XXI. mendeko antolaketa ereduak dira. *Modus operandi* berriak.

Informazioan ere sarea izan zen gure irailaren 11 honetan nagusi. Ahal izan genuenetan behintzat. Euskaldunok ere telebista eta irrati guztiak izetuta eduki arren, ordenadorearen pantailari so pasatu genituen gure egunak. Bisitariak ginen, informazio emaileak beste batzuetan... hartzaile. Informazioa jasan genuen bezala, saiatu ginen gure ikuspegiak, gure begiradak munduari eskaintzen. Euskal prentsa elektronikoan areagotu egin zen bisitarien kopurua, *Berria*-ko edizio jarraituak halan aitortzen zuen: «Sei aldiz bisita gehiago izan genituen, jeneralean baino. Egunean batez beste 6.500 bisita izaten baditugu, atzo, 38.600 izan genituen». *Argia*-k bikoiztu egin zituen bisitariak: 3.000 bisitari ukan zituen eta 20.000 orri bisitatu. Baina Euskal Herria bere osotasunean informazio eremu gisa hartzen dutenen artean, ezbairik gabe *Gara* egunkariaren edizio elektronikoarena izan zen bisitari gehien hartu zituen zerbitzaria: 150.000 bisitari egun bakar batean. Irudi oro kendu behar izan zuten webgunetik, testu hutsa eskaini eta banda zabalerari eutsi ezinik ibili ziren. Une batzuetan ez zegoen irakurtzerik. Mundua begira. Mundua euskaldunek zer esango. Batzuek eta besteek.

Eta zenbat e-posta mezu trukatu genituen egunotan? Zenbat mezu erantzun? Ase ezinik genbiltzan, informazioaren paradoxa honetan. Sinestezinak dira egunotan bizitakoak. Euskaldun bezala tokatu zaigu bizitzea gertaera latz hau. Euskaldun bezala egin beharko ditugu gogoetok ere. Baina Bitoriano Gandiagak ziozkunez, «Madrilen gauza asko dago ikusteko, gauza asko ikasteko, gauza asko ikusiz ikasteko...». Madril informazioaren esperimentazio gune izan zen. Etsai eta lagun genituen era berean madrildarrak. Agintariak eta herritarrak. Mundu osoko herritar madrildarrak, mundu osorako madrildarrak. Eta flashmob-ak ezagutu genituen bat batean. Surrealistek Internet asmatu aurretik egindako ustekabeko ekintzak hasi ziren gauzatzen. Mezu laburrak telefonoetan, geratzeko pa-

radak. E-postaz igorritako deialdiak. Eta munduari itzulia egin zioten zerbitzaritik zerbitzarira, eta hitzorduak nahi beste, hirietan eta herrietan. Alderdi Popularraren egoitzak. Gogoeta eguna. Gogoetarako egunak. Flash mob, *modus operandi* berriak. Labur idatzi eta azkar geratu. Luze idatzi eta astiro gogoeta egin beharko dugu.

Hurrengogeltokia.com

Iragarki bat da. Euskaraz. Hemen egina, hemen ekoiztua. Trenak barik Bilboko metroaren gunea iragartzen du. Eta euskaraz ere pentsatu dute, asmatu dute. Hori asmatu dutela. Manu Chaoren kantua etorriko zaio burura gazteari, errebeldeari, tren zaharra meatzariari, langileari. Internautak badu non informazioa bildu. Euskaraz eta beste hizkuntzetan. Eredu bat da. Publizitatea, garaiotako boterea, informazioarekin bat, guretzako ere egina. Bidaiariak ere bagara eta. Irudimena euskaraz landuz, Esperantza dugu amets. Euskarazko Internetgintzan ari garenok badugu gogoeta egin beharra. Hurrengo geltokia izan bedi hori. Hortan nahi nuke aritu, trenbidetik lar urrundu barik.

Hiztegia.net

aipatuko dizuet bestela. Gauza xume bat. Oso xumea. Informatika ezagupen barik Patxi Alañak bere Artez enpresan muntatutako zerbitzu bat. Interneten hemen eta han topatu ezinik gabiltzan berba hori zelan idazten den jakiteko gune bat. Eginda dagoena batzeko saiakera bat. Zenbat hiztegi apalategietan, eta bat bera ere ez ordenadore pantailatik gertu. Batu egin dituzte. Hiztegiak batu, hizkuntza batu... zerbait entzuna dugu horretaz. Diru publikoagaz egindako lanok eskura jartzea ariketa xumea bezain ongarrria da. Hiztegia.net erraza da erabiltzeko, hiztegia bezala. Sarriago erabiltzea da kontua, eredu hori aintzakotzat hartzea izango da giltza. Bat egin, batu, batuketa, batzuk.... ezingo naiz azken orrietara heldu.

Google euskal herria

aipatu barik ez dut utzi gura. Google izango da Tim Bar-ners-Leeren deskubrimenduen ostean aurkikuntzarik han-diena. Egunero zenbat aldiz ibiltzen garen jakitea neurtezi-na da. Edukiak bilatzeko manerarik onena, Interneten arra-kasta izateko bidezidorrik azkarrena, non gauden zelan gauden jakiteko neurgailu aproposena. Bada, ez zaio ba-oku mitu galiziar jatorriko 16 urteko katalan bati Google Euskal Herria izeneko mirror edo ispilu bat sortzea? Hori kalapita muntatu dutena euskal multimedia batzuek. 16 urteko mutil bat, independentista bera, Carod Rovira afe-rak oldarturik, Galiziarako google eta Euskal Herrirako goo-gle batzuk sortu ditu. Eta gu, behiak trenari bezala begira. Begira eta orroaka. Hau ez, hobeto litzateke, beharbada... begira baina ezer egin barik. Lezio ederra eman zigun Roi Taboadak, Tarragonatik. Ez genion baina tregoarik eman.

Sagarra

Apple 20 urte bete ditu. Ospatu dituzte macintoshza-leek. Euskaldunok baina, afera latza dugu patenteen, erre-gistroen eta eskubiderik gabeko garai hauetan. Basauriko euskaltzale batek, Joxe Rojasek, azken urteak bere ordena-dorea euskaldundu eta besteoi hori egiteko aukerak eman dizkigunean, non etorri den sagarra, programok euskarat-zeko eduki guztiak kentzeko eskatzen. E-kalapita txiki bat izan da. Agerraldi batzuk telebistan, mezu trukaketa, sala-ketak foroetan... baina macintoshak euskalduntzerik ez da izango. Ez du ezer esan Behatokiak. Horiek ez dira hiz-kuntza eskubideak. Jai daukagu orduan.

Asteon eta Xirika

Bi astekari berri sortu da aspaldion. Biak euskaraz. Biak astero. Biak berri. Biak moderno. Biak paperean. Zein bai-no zeinek argitalpen zabalagoa ukango du. Biek Euskal

Herri osokoak direla diote. Kazetari gazteak dituzte biek aitzindari. Jasone Osoro telebistaz jardun behar den agerkarian izango da. Amets Arzallus eta Goizeder Tabernak kazetaritza gaztea dute helburu. Milaka orri banatuko dira astero. Publiko berriak bilatzen dizkiogu euskarari. Eta hori ondo dago. Baina badituzte zenbait kezka. Banan-banan. *Asteon* aldizkariak kezka sortu zidan hasieran; jarduna. Telebistaz jardun behar du. Bai, euskaldunok telebistaren gainean euskaraz irakurtzeko beharrezana daukagu antza. Telebistaz irakurri. Eta ez dut kontrako iritzirik sumatu. Ez Topagunean bertan, eta irakurleen artean. Ausartuko naiz ba. Telebistak ez du publizitate gehiagorik behar, ez du promozio gehiagorik behar. Hitz egiten al du telebistak aldizkari lokalen gainean? Orduan zertara dator herri aldizkarietan telebistaren jardun behar hori. Uste dut Topaguneak Euskal Herri osorako publikazio bat nahi zuela, eta terreno neutral bat topatu gura izan duela. Politikoki zuzena edo. Baina, komunikazioaren aroan telebistaz jardutera ekiteak neutraltasuna hautsi du, boterearen medioaz jardungo baita paperean eta euskaraz jardun asmo duen agerkari horrek. Zergatik ez du hautatu adibidez astero Internetez aritzea? Etorkizun gehiago du, berria da, laster etxe guztietan izango dugu. Euskarak badu bere beharra, ahula da —euskarazkoa behinik behin—, horizontala da sortzez. Modernoa litzateke, neutroa nahi baduzue. Ez, telebistaz jardutea ebatzi dute. Nik neuk, esperantza gehiago jarriak ditut Interneten telebistan baino. Gure esku dago hori ere.

Xirika gazteek abiatu dute. Kazetari gazteak, enpresa gazte bat, gazte mugimenduko kideak batzuk, gazte kulturalak ezagunak beste batzuk. Euskaraz abiatu dira. Egoitza nagusia Lapurdin daukate, Senperen. Baina medio nazionala da. Euskal Herri osoan normaltasunez banatzen da. Ostegunetan 50 zentimotan eta ostiraletan *Gara* egunkariarekin batera. Kazetaritza gaztea egin asmo dute, gazte albisteak, eta albisten gazte ikuspegia landu. Ametsi entzuna diot, baina hori ez zuen Kazetaritza fakultatean ikasiko. Egiteke dago, egingo dutelakoan nago. Busti naiz. Astero irakurtzen baitut, ostegunero. Beti gazte.

Internet Euskal Herrian

Lehen gogoeta dut hau. Amatiñok bere azkena egin zue-
netik ia urte erdia igaro da. Txanda hartu diot baina bitar-
tean gauza asko gertatu da. Aurrerantzean, Interneten eus-
kaldunok bizi duguna islatu gura nuke datozen agerraldie-
tan. Interneterako gure estrategia zein den, zein behar lu-
keen margotzen saiatuko naiz mezuon bitartez. Euskal
kulturak nondik jo behar duen antza badakigu mundu
errealean, euskara sozializatzeko zein urrats eman behar
diren badaude proposamenak kalean, gizartean, erakunde
edo instituzioetan. Herria zelan eraiki ebazteko batu ohi
dira sindikatuak, alderdiak, gizarte mugimenduak. Ondo
daude bideak oro. Bidea egin beharra dago. Baina Internete-
ten? Informazioaren aroan, zein izango da euskaltzaleon
bidea? Gure kulturak nondik jo behar luke? Informazioa-
ren hizkuntzaren kulturaren gizartean erronkak teknolo-
gia berrietan gauzatzen ari dira nagusiki. Eta ez dut gauza
eta gogoeta askorik ikusi horren inguruan. Ibarretzek ba-
du bere plana, Euskadi Informazioaren gizartean deritzo-
na. Euskadik badu plana. Baina Euskal Herriak? ¶